

SZÁZSZOR-
SZÉPEK

EMBERÁBRÁZOLÁS
AZ ŐSKORI NYUGAT-MAGYARORSZÁGON

DIE WUNDER-
SCHÖNEN

MENSCHENDARSTELLUNG
IM URZEITLICHEN WESTUNGARN

WONDERFUL
BEAUTIES

HUMAN REPRESENTATIONS
IN PREHISTORIC WESTERN HUNGARY

Kora rézkor: Lengyel kultúra (III)

Frühe Kupferzeit: Lengyel-Kultur (III)

Early Copper Age: Lengyel (III) culture

Bondár Mária

Zalaszentbalázs, Szőlőhegyi mező (Zala megye)

A Hahóti-medence mikrorégiós kutatása (Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézete, Budapest, Zala megyei Múzeumok Igazgatósága, Zalaegerszeg az Országos Tudományos Kutatási Alap támogatásával) keretében került sor az itteni ásatásokra. A Szőlőhegyi mező egy nagyterjedésű, magaslati telep, amelyen a kora rézkorra keltezhető késő lengyeli kultúra közössége települt meg.

A lelőhely északi felén Bondár Mária (1987–1989 között, 610 m² 17 objektum),

míg déli felén Bánffy Eszter (1992–1993-ban) végzett ásatásokat.

Bondár M. ásatásain összesen hat torzó került elő, ezek közül egy az idol hastörődéke, öt pedig lábmaradvány volt. Bánffy E. ásatásán újabb két idoltörődék: egy fej és egy lábtörődék került elő.

Zalaszentbalázs, Szőlőhegyi mező (Komitat Zala)

Im Rahmen der mikroregionalen Forschung des Hahótbeckens (mit der Unterstützung des Archäologischen Instituts der Ungarischen Akademie der Wissenschaften Budapest, des Museendirektorats im Komitat Zala in Zalaegerszeg und der Nationalen Stiftung wissenschaftlicher Forschungen) fanden die hiesigen archäologischen Ausgrabungen statt. Die Szőlőhegyer Wiese ist eine hochgelegene Siedlung mit großer Ausdehnung, auf dem sich eine Gruppe

der späten Lengyel-Kultur in der frühen Kupferzeit ansiedelte. Im nördlichen Gebiet führte Mária Bondár (zwischen 1987–1989, auf einer Fläche von 610 m², mit 17 Objekten) und im südlichen Gebiet Eszter Bánffy Ausgrabungen durch. Während der Ausgrabungen von M. Bondár kamen insgesamt sechs Fragmente, unter anderem das Bauchfragment eines Idols zum Vorschein und von E. Bánffy zwei weitere Idolfragmente: ein Kopf- und ein Beinfragment.

Zalaszentbalázs, Szőlőhegyi mező (Zala County)

Excavations at the site were part of the micro-regional research of the Hahót basin (Hungarian Academy of Sciences, Institute of Archaeology, Budapest; Directorate of the Museums of Zala County, Zalaegerszeg with the support of the National Cultural Fund). The site of Szőlőhegyi mező is an extensive settlement situated on a high natural elevation. It was settled in the Early Copper Age by the Late Lengyel culture. On the northern part of the site Mária

Bondár carried out excavations (between 1987 and 1989, 610 m², 17 features) while on the southern part Eszter Bánffy (1992–1993) excavated.

At the excavations of Mária Bondár six figurines came to light, one belly fragment and five leg fragments. At Eszter Bánffy's excavation further two figurines were found, one head and one leg fragment.

Kat 168. Idol töredéke. Vöröses színű, puttonyos idol hasi részének töredéke a lábak és a puttony indításának töredékével. Magasság: 5,7 cm. Zalaszentbalázs–Szőlőhegyi mező III. szelvény 1. objektum. Bondár Mária ásatása 1987. Göcsej Múzeum, Zalaegerszeg Lsz. 91.11.63.

Idolbruchstück. Bauchfragment eines rötlich gefärbten Idols mit Tragebutte, die Ansätze der Beine und der Tragebutte sind erhalten. Höhe: 5,7 cm. Zalaszentbalázs–Szőlőhegyi mező Schnitt III Objekt 1. Ausgrabung v. Mária Bondár, 1987. Göcsej Múzeum, Zalaegerszeg Inv. Nr. 91.11.63.

Figurine fragment. Belly fragment of a reddish coloured figurine with a pouch on its back. The beginning of the legs and the beginning of the pouch remained. Height: 5,7 cm. It was found at Zalaszentbalázs–Szőlőhegyi mező in trench III., feature 1. Mária Bondár's excavation in 1987. Göcseji Museum, Zalaegerszeg InvNo. 91.11.63.

IRODALOM – LITERATUR – REFERENCES

Bondár 1995. Pl. 73. 195.
Bondár 2006. I. kép 3.

Idolláb töredéke. Téglavörös színű idol jobb lábának töredéke. A bokát kis kerek bütyök jelzi. Lábfeje ép, a lábujjak nincsenek jelezve. Magasság: 6,5 cm. Zalaszentbalázs-Szőlőhegyi mező I. szelvény 1. objektum. Bondár Mária ásatása 1988. Göcsej Múzeum, Zalaegerszeg Lsz. 92.7.38

Beinfragment eines Idols. Bruchstück vom rechten Bein eines ziegelroten Idols. Der Knöchel wird mit einer kleinen, runden Knubbe markiert. Der Fuß ist unversehrt, die Zehen sind nicht angedeutet. Höhe: 6,5 cm. Zalaszentbalázs-Szőlőhegyi mező Schnitt I. Objekt 1. Ausgrabung v. Mária Bondár, 1988 Göcsej Múzeum, Zalaegerszeg Inv. Nr. 92.7.38.

Fragment of a **figurine** leg. It is a bright red fragment of a right foot. The ankle is represented by a small rounded knob. The forefoot is undamaged, the toes are not represented. Height: 6,5 cm. It was found at Zalaszentbalázs-Szőlőhegyi mező in trench I., feature 1. Mária Bondár's excavation in 1988. Göcsej Museum, Zalaegerszeg InvNo. 92.7.38.

IRODALOM – LITERATUR – REFERENCES

Bondár 1995. Pl. 73. 194.

Bondár 2006. I. kép 2.

IRODALOM – LITERATURA – REFERENCES

Bánffy Eszter: Kupferzeitliche Probleme in West-Ungarn.

In: Der Rössener Horizont in Mitteleuropa. (Hrsg. Hans-Jürgen Beier) Wilkau-Hasslau 1994, 73–84.

Bánffy Eszter: Early Chalcolithic settlement at Zalaszentbalázs-Szőlőhegyi mező. *Antaeus* 22 (1995) 71–102.

Bánffy Eszter: Über den Ausklang der Lengyel-Kultur in Transdanubien. In: Neuere Daten zur Siedlungsgeschichte und Chronologie der Kupferzeit des Karpatenbeckens. IPI VII. Budapest, 1995, 11–28.

Bondár Mária: The Settlement of the Lengyel Culture at Zalaszentbalázs. *Antaeus* 22 (1995) 51–70.

Bondár Mária: Kultúráváltások a rézkori emberábrázolások tükrében (Dunántúl) – Cultural changes in the light of human representations during the Copper Age (Transdanubia). *Zalai Múzeum* 15 (2006) 107–133.